

Asia: VN/813/2020 - VM015:00/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

TALOUSHALLINTOLIITTO RY:N LAUSUNTO LUONNOKSEEN HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI RAHANPESUN JA TERRORISMIN RAHOITTAMISEN ESTÄMISESTÄ ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA SEKÄ ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

YLEISTÄ

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi todetaan, että esitys sisältää teknisluonteisia muutosesityksiä. Osa luonnoksessa esitetyistä muutoksista ei ole luonteeltaan teknisiä, vaan ne edellyttävät toimijoilta merkittäviä muutoksia ja aiheuttavat huomattavia kustannuksia.

Yhdymme Etelä-Suomen Aluehallintoviraston (AVI) ja eräiden muiden lausujien näkemykseen, että useat luonnoksessa esitetyt käsitteet ja velvoitteet edellyttävät tarkempaa määrittelyä hallituksen esityksessä. Esityksessä käytetään lainkaan perustelematta ja tarkemmin määrittelemättä taloushallinnon ammattilaisillekin täysin vieraita termejä sekä määritetään uusia velvoitteita, joiden tarkemmasta sisällöstä toimijoiden on mahdotonta muodostaa käsitystä.

RISKIARVIO (2:3§)

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi esitetään ilmoitusvelvollisen riskiarviota koskevan rahanpesulain 2 luvun 3 §:n muuttamista.

Kirjanpito- ja palvelu- ja tarjoavien yritysten näkökulmasta pidämme perusteltuna AVI:n lausunnon kohtaa: "Erityisen toivottavaa olisi, että hallituksen esityksessä otettaisiin nimenomaisesti kantaa siihen, millaisista vaatimuksista ilmoitusvelvolliset, jotka ovat pieniä tai joiden toiminnan luonne ei vaadi täysimittaista riskiarviota, voisivat luopua. Tällä hetkellä lain esitöissä ei huomioida sitä, että rahanpesulain soveltamisalaan kuuluvat ilmoitusvelvolliset poikkeavat toisistaan hyvin paljon, eikä siinä anneta esimerkkejä erilaisille ilmoitusvelvollisille riittävästä riskiarvioista."

Hallituksen esitys on kuitenkin omiaan vain pahentamaan epätietoisuutta. Esimerkiksi käsite "riskienhallintaa koskevien mallimenetelmien kehittäminen" vaatii selkeää ohjeistusta. Lisäksi "työntekijöiden taustaselvityksen" käsite on jätetty esityksessä tyystin perustelematta ja tarkemmin konkretisoimatta. Se jättää aivan liikaa tulkinnanvaraa sekä ilmoitusvelvollisille että valvovalle viranomaiselle. Lisäksi vaatimus on ristiriidassa työntekijän asemaa suojaavien säädösten kanssa. Pidämme perusteltuna, että esimerkiksi kirjanpito- ja palvelu- ja tarjoavissa riittää normaali, ilmoitusvelvollisen omien liiketoiminnan ja riskinhallinnan tarpeiden pohjalta tehtävä työntekijän taustaselvitys. Lisäksi vaatimus taustaselvityksestä tulee ulottaa vain uusiin työsuhteisiin. Nämä kysymykset siis vaativat ehdottomasti tarkempaa ohjeistusta.

TOSIASIALLISEN EDUNSAAJAN TUNNISTAMINEN (3:6§)

Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jonka mukaan ilmoitusvelvollisen tulee pitää kirjaa tosiasiallista edunsaajaa koskevista tunnistamistoimenpiteistä, joita ilmoitusvelvollisessa on tehty. Tämä velvoite on raskas toteuttaa ja aiheuttaa huomattavia muutostarpeita tietojärjestelmiin. Velvoite tulee rajata riskiperusteisesti vain olennaisiin riskikohteisiin/asiakkaisiin ja sille tulee antaa riittävän pitkä siirtymäaika. Ei voida pitää perusteltuna, että esimerkiksi kirjanpito- ja palvelu- ja tarjoavien lähinnä suomalaisille mikroyrityksille tarjoava tilitoimisto joutuisi säännöllisesti toistamaan ja dokumentoimaan edunsaajien tunnistamistoimet.

ETÄTUNNISTAMINEN JA TEHOSTETTU TUNTEMISVELVOLLISUUS (AVI:N LAUSUNTO)

AVI:n nykyisen, selvästi lain vaatimukset ylittävän ohjeistuksen mukaan myös silloin, kun asiakas ei ole läsnä tunnistamistilanteessa (etätunnistaminen) ilmoitusvelvollisen tulisi soveltaa asiakkaaseen tehostettua tuntemista. Tämä AVI:n ohjeen vaatimus ei perustu rahanpesulakiin, vaan lain vaatimus täyttyy jo sillä, että etätunnistamisessa sovelletaan vahvaa sähköistä tunnistamista. AVI on omassa lausunnossaan ehdottanut lain muuttamista vastaamaan AVI:n antamaa ohjeistusta. Emme pidä AVI:n lainmuutosehdotusta kannatettavana. Taloushallintoliiton näkemyksen mukaan rahanpesulain 3 luvun 11 §:n otsikko tulisi muuttaa vastaamaan sen nykyistä tosiasiallista sisältöä muotoon "Etätunnistamistilanteessa noudatettavat menettelytavat".

YRITYSTEN ONGELMAT SAADA PERUSPANKKIPALVELUJA

Tilitoimistot ovat laajasti raportoineet pk-yritysten ongelmista saada peruspankkipalveluja. Uudet yritykset eivät saa pankkitilejä ja toimivien yritysten tilejä suljetaan. Tämä tekee liiketoiminnan harjoittamisen miltei mahdottomaksi. Taloushallintoliitto on tiedottanut ongelmasta Finanssivalvontaa, joka on välittänyt tietoa ongelmasta eteenpäin valtionhallinnossa. Ongelma on tiedossa myös EU-tasolla ja EBA on tehnyt sen laajuutta ja vaikutuksia kartoittavan kyselyn. Pahoittelemme syvästi sitä, että tässä hallituksen esityksessä ei ole lainkaan elementtejä, joilla tätä yhteiskunnallista, taloudellista ja inhimillistä ongelmaa korjataan.

Fredman Janne
Suomen Taloushallintoliitto ry